

**R.P. Thomæ Młodzianowski, Poloni, Societatis Jesu,
Prælectionum Theologicarum Tomus ...**

De Deo, Angelis Et Actibus Humanis

Młodzianowski, Tomasz

Moguntiae, 1682

Punctum Diff. 1. Respondeatur ad varias Auctorit.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-82949](https://nbn-resolving.de/urn:nbn:de:hbz:466:1-82949)

cum ad actum liberum requiratur motio moralis, & physicus influxus, bonam actionem utroque modo incipit Deus, in malis autem actibus haec moralis motio non potest esse immediate a Deo; quia defectuosa est, unde incipit a causa deficiente, vel Diabolo, vel homine, vel inadvertenti: & supposita hac motione moralis, tum primum incipit influxus Dei, in id, quod entitatis est, in illo actu; quia Deus sub ratione Entis, non sub ratione deficientis concurredit ad omnia, utpote nusquam deficiens, sed semper Ens.

CONTRA est. Tum quia Semi-Pelag. dicebant quidem per Aug. Deum fieri auctorem peccati, sed immittere, quia ex hac Majori, Gratia etiam ad initium salutis est necessaria, inferebant, ergo si ponatur peccatum, referri id debet in Deum non ponentem initium salutis; nos autem id utremus non ex hoc principio in sententia Thomist. sed quia determinat Deus ad actionem peccaminofam, sine qua determinatione, non fuisset posita actio peccaminofa, & illa positiva, inevitabiliter sequitur. Tum, quia concedo Deum concurrere ad actiones peccaminofas; sed difficultas est, An concurredit prædeterminando antecedenter; quod enim concurredit ad peccatum, tenetur ex conditione causæ primæ: nam concurrens potest dicere: Abuteris meo concursu, salvareque totam suam sanctitatem; prædeterminans autem Deus, non potest dicere: Abuteris mea prædeterminatione, cum sit positia intentione ponendi actus. Tum, quia ipsa propositione objecti defectuosa non est primum quod movet, sed potius prædeterminatio ad ipsam propositionem defectuosa. Tum, quia ea quæ dicit, quod Deus non concurredit tanquam causa defectiva non convincunt; nam ad ostendendum Deum non peccare, non debet assumi, quia non est causa defectiva; dicam enim Deum posse mentiri, nec tamen peccaturum, quia ille non est causa defectiva; immo sequitur & non peccaturum, quia non est causa defectiva, & peccaturum, quia plus facit, quam Daemon suadens peccatum: nec ostendetur ratio, cur hoc ipso decreto prædeterminativo non deificatur causa indeficiens ad conditionem causæ deficiente. Insuper, quaro, An sit aliquid, quod si Deus faceret, colligeretur non solum esse causa efficiens, sed & deficiens? dicamque hoc totum haberi, si prædeterminat Deus ad materiale peccati.

RESPONDET 3. Idem Retorq. in nos difficultatem. Sententia cuius principium est illud, ad quod reducuntur omnes errores Pelagi, & Calvini est vicina utrique, nostra autem est talis; quod ipsum prob. Principium in quo fundatur nostra sententia est hoc, voluntas Dei efficax movens antecedenter, & libertas creatrix, non possunt simul stare, sub hoc autem prin-

cipio subsumit Pelag. sed stare debet hominum libertas, ergo non datur voluntas Dei efficax, &c. Calvini est contra subsumit, sed datur voluntas Dei antecedenter efficax, ergo non datur libertas.

CONTRA est. Quia non est hoc accedere ad errorem tenere principium sub quo subsumitur error, nam Catholici, Arriani, Sabelliani tenemus hoc principium, Deus est unus; infirmusque Trinitatem non esse tres Deos; Arriani inferunt esse non nisi unam personam, & si sunt tres, esse tres Deos; Sabelliani inferunt, esse tria nomina distincta; nec tamen per hoc Ecclesia Catholica est vicina errori; sic nec Nos erimus vicini. Tum, quia illa Majoris ut sonat, accipiatur, non admittitur a nobis; nam admittimus voluntatem Dei efficacem prædeterminem consensum absolutum salvâ libertate; quod si illuc agatur de efficaciam afferente posse oppositi, hanc negamus; sed in hoc non possumus convinci erroris.

Neque valet si DICAS cum Alvarez, sacerdos in peccato mortali consecrans ponit malam actionem, & mortalem; quamvis ex objecto sit bona, ad quam tamen Deus efficaci decreto movet sacerdotem; Ergo idem dicendum de materiali peccati.

RESPONDETUR enim. Sicut negatur, à Nobis prædeterminatio physica universaliter, ita negatur in ordine ad consecrationem. Sed prædefinietur Deus ad tales actum? Si duplex sit volitio, una consecrandi, & alia volitio peccati, poterit Deus priorem prædefinire; Si autem sit eadem, non prædefinietur: est enim actio vitiata.

DIFFICULTAS II.

*De Argumentis Thomisticis
Theologicis.*

Alia erunt ab Auctoritate, alia magis à ratione. Sit

Punctum Difficultatis 1.

Respondetur ad varias Auctoritates.

Eadem methodo quæ superius, proponemus Auctoritates, & in primis sint;

Auctoritates S. Thomæ.

PRIMA AUCTORITAS est ex 1. p. q. 14. a. 13. quam proponit Alv. l. 2. d. 10. Deus non tantum cognoscit futura contingentia, ut sunt in seipsis, sed etiam ut sunt in suis causis, subdit Alvarez, scilicet determinatis.

RESPONDETUR. Illud ly determinatis non haberi in S. Thom. sed ejus contradictorium; nam dicit contingens in sua causa non esse

de determinatum ad unum. Verba S. Thomae sic habent: *Alio modo potest considerari contingens, ut est in sua causa, & sic consideratur ut futurum, & ut contingens, nondum determinatum ad unum.* Quando autem ibid. q. 19. a. 3. ad 5. Videlur pro determinatione stare, illo loco non plus vult, quam quod Deus omne, quod illi necessarium est ad agendum, a seipso habeat; causa autem contingens, debet determinari ab aliquo exteriori ad effectum, hoc est ab illuminatione, affectione, &c.

Ad locum ibid. ex a. 8. facilis etiam est responsio, quod contingens effectus, habeat suam contingentiam ex Deo, preparante scilicet causas contingentes, & conservante, quas absolute impedit potuisse necessitareque. Ibi enim querit S. Thom. ut patet ex titulo, *An voluntas Dei necessitatem rebus volitis imponat, ostendique posse imponere, quo etiam modo solvi debet Auctor.* ex q. 22. a. 4. & ex Met. vel super Perihermenias, quae loca adducit Joannes a S. Thom. q. 19. d. 4. Quando autem S. Thom. ait 8. cit. ad 3. admittit aliquam necessitatem antecedentem, quae non destruat libertatem, admittit antecedentem duratione, non suppositione, decretum enim quocunque, formabile a Deo salvâ libertate, antecedit tempore; quia ab aeterno factum, adeoque duratione antecedit; Sed non antecedit suppositione, quasi ante suppositionem confessus, praecedendo sua voluntate, determinante ad unum, cum, ut inquit in corpore S. Thom. *contingentibus astant contingentia causas, & in sed contra similia habet.* Ad locum ex q. 82. a. 1. ad 1. ubi ait S. Thom. *Necessitas naturalis non avertit libertatem voluntatis.* Respondet docuisse S. Thom. quod salva libertate potentiae ipsius, possit adhuc potentia agere aliquos actus necessarios, ut amando bonum in communi. Quando autem q. 105. a. 1. ad 3. oppositum videtur sentire, non plus vult, quam ipsam determinationem, quae determinat causas secundae, esse a Deo, ratione scilicet virium collatarum a Deo, ratione primorum motuum immisorum, quod etiam inquit ibidem a. 4. ad 2. q. autem 116. a. 1. in corpore, id solum docet, quod ea quae nobis per accidens facta videntur, facta sint Deo sciente & ordinante, cuius providentiam nihil effugit, sed nego quod hanc Deo omnia predeterminante. Rationes explicandi ita S. Thomam sumuntur ex iis, quae allata in Probationibus, & cropposis locis S. Thomae praecitatis.

Secunda AUCTORITAS est ex 1. 2. q. 1. a. 4. Sed illo loco hoc ipsum docet, quod docuit 1. p. q. 116. a. 3. in corpore *factum secundum considerationem secundarum causarum mobile est, sed secundum quod subest divine providentiae immobilitatem fortitur, non quidem absolute necessitatis, sed conditionis, secundum quod dicimus hanc conditionem esse veram; si Deus praescivit, hoc futu-*

rum erit; ubi ut vides fatum dicit pendere in efficacia a suppositione effectus, sicut & ipsa scientia, procedit ex illa suppositione. Ibid. autem q. 9. a. 6. ad 3. ubi se remittit ad q. 109. a. 2. ad 1. hoc solum vult, quod ne detur processus in infinitum in deliberationibus, ut incipient, movere nos Deum motione suâ. Unde etiam inferius q. 10. a. 4. in corpore, docet voluntatem ita moveri a Deo, quod illam non ex necessitate ad unum determinet.

3. AUCTORITAS est ex 2. 2. q. 24. a. 2. in corpore, ubi agnoscit S. Doctor impossibile esse, ut aliquis efficaciter motus ad aetum charitatis, charitatem amittat: *Quam impossibilitatem, nos etiam admittimus; sed non ratione prædeterminationis, sed selectionis auxiliorum, quae sunt habitura effectum; & si sunt habitura, falsum est, quod sint non habitura effectum.*

Ex eadem p. 2. 2. q. 17. a. 6. ad 2. quem locum ita recitat Alv. 1. 2. d. 10. quod Deus dupliciter intueatur effectus contingentes, & futuros: Uno modo ut sunt in seipsis praesentes in aeternitate, alio modo ut sunt in suis causis determinatis.

RESPONDEatur, haec verba non haberi in S. Thom. sed eis contradictoria; verba S. Thomae sunt: *Et quamvis contingentia futura, prout sunt in seipsis, sunt determinata ad unum, tamen prout sunt in suis causis, non sunt determinata, quia possunt aliter evenire.*

4. AUCTORITAS. De veritate q. 22. a. 8. in corpore. Sed illic non plus vult, quam quod Deus conferat, & compleat potentiam, auxiliis agendi. Ibidem autem q. 24. a. 14. hoc ipsum repetit. Deum scilicet determinare per immisionem cognitionum & indeliberatarum voluntionum.

5. AUCTORIT. ex lib. de Potentia q. 3. a. 7. ad 7. Sed illo loco non plus vult, quam quod sine concursu causae primae proportionato, non possit poni operatio creata, sicut sine motu artificis, non movet seipsum instrumentum, quae determinatio in agentibus liberis ordinari est per immisionem motuum primorum. Unde ulterius docet, quod operatio Dei præcedat operationem creaturæ, non quidem prædeterminando, ut volunt Thomistæ; sed dando vires, quarum collatio, antecedit operationem, & simul a solo Deo pendet.

Quæ autem adferuntur ex Lib. 1. contra gent. c. 66. non plus volunt, quam quod futura necessaria, habeant in causa determinationem. Cap. autem 68. admittit influentiam causæ primæ in voluntatem ratione auxiliorum, non verò ratione prædeterminationis.

Per hoc tamen non negamus illud, quod docuit S. Thom. 1. p. q. 23. a. 6. ad 3. quod scilicet Deus in sensu diviso potuerit non prædestinare, & quod prædestinatio non tollat libertatem: Certè enim licet aliquid in sensu composito

R. P.
H. MŁOD
anowskij
Tom. I. et Z.
D. VI

non possit non esse, si illa suppositio procedat secundum exercitium nostræ libertatis, quod supposito, quod sit, non potest non esse, non auferat libertatem; auferet autem, si illud non potest non esse aliunde oriatur.

Auctoritates S. Augustini.

REdigo explicationes illarum ad certa principia, methodi & brevitatis causā.

I. PRINCIPIUM est. Quod in multis locis, ubi agit de infallibilitate gratiae, agit de infallibilitate ex suppositione consequenti, de infallibilitate excludente negationem securitatis effectus; non autem excludente negationem potentiae ad oppositum, de infallibilitate non prædeterminante, sed se ligente auxilium efficiat præ deefficaci. Unde

Concedimus cum Aug. l. de corr. & grat. c. 14. quod Deus magis habeat voluntates hominum in potestate sua, quam ipsis illas, & quia de hominum voluntatibus, quod vult cum vult, facit; sed nego id fieri ratione prædeterminatis, sed ratione immediatè præfatorum; non enim creatura sibi seligit auxilia, sed Deus illi.

Concedimus item cum S. August. Ench. ad Laur. c. 95. quod voluntas hominis non impedit ne fiat, quod vult omnipotens, sed non ratione prædeterminationis, sed ratione selectionis auxiliorum, prædefinitionum, &c.

Concedimus item cum S. Doctore gratiam efficacem à nullo corde respui; supposito enim, quod sit operatura, non potest non operari, daturque ut auferat cor lapideum, ut ait Aug. l. de prædest. SS. c. 3. & lib. de gratia & lib. arb. c. 16. Deum facere ut faciamus præbendo vires efficacissimas; sed efficacitate non destruente posse oppositi, efficacitate ratione selectionis. Quando autem ibidem cap. 19. ait: *Non quia credimus, sed ut credamus, vocamur;* refutat Semi-Pelagianismum, qui initium fidei in nobis ponebat, quanquam hic locus spectat ad principium secundum. Aug. ad Simp. l. state promissile, quasi deberet præcedere fides naturalis, sed de sua prædestinationis potestate. Ad quod etiam respexit l. de corrept. & gratia c. 8. Quod scilicet voluntas humana non libertate consequatur gratiam, sed gratia libertatem. Et lib. i. contra duas epist. Pelagi c. 19. dum ait; *Facere gratiam ut ex voluntibus volentes fiant, nec præsupponere volitionem (supple naturalem) vel antecedentem ipsam collationem gratia.* Ex quo etiam principio explicari debet Aug. Arausicanu Concilii, quod anathematizat eos, qui docent, voluntatem nostram exspectari, ut a peccato purgeretur.

Concedimus item cum Aug. ad Simp. L. i. q. 2. quod effectus misericordiae Dei, non sit in hominis potestate, hoc est selectio ipsa auxilii congrui, illoque collato, non est jam in hominis potestate ex suppositione consequentia non consentire. Quando autem inferius videtur admittere gratiam, cum qua homo operari non possit, dum agit: *Ad alios autem quidem vocatio pervenit, sed quia talis fuit, quā moveri non possent. &c. vocati quidem dici possunt, sed non electi.* Hic locus non potest accipi, ut sonat: *Quia ex aliis locis Aug. colligitur, quod si homo non potest tunc consentire, ergo tentationi, ut alibi loquitur Aug. sine peccato cedit. Ly ergo ilud Non potest, deber accipi liberalius, pro non faciet, ad eum modum quo dicimus, non potest venire, hoc est, non veniet.* Aut *Ly Non potest*

sumi debet moraliter, hoc est, difficulter, & ex-
grè potest.

Concedimus item cum Aug. I. de gratia & lib. arb. c. 16. nos velle cum volumus, sed ille facit ut velimus; & ratione selectionis auxilii infallibiliter operaturi, & ratione ipsius entitatis auxilii, completantis nos, ut operemur.

2. PRINCIPUM est. Deum in collatione non respicere consensum nostrum antecedentem naturalem, Deum item non habere pro motivo, quod huic det gratiam efficacem, quia prævidit illum sub conditione consenserunt, sed pro motivo talis gratia danda, habet infinitam suam misericordiam &c. Et quia est in manu Dei collatio auxilii efficacis, censimus non dari voluntatem talem, quæ eludat omnia Dei auxilia, ut cum nullo operetur; sic accipimus locum Aug. lib. de gratia & lib. arb. quem reci-

Sancti Iac. lib. de gratia c. lib. art. quicm recitat Nazarius, quæst. 22. art. 4. *Agit Omnipotens in cordibus hominum etiam motum voluntatis eorum, ut per eos agat, quod per eos agere ipse voluerit: Quomodo autem inclinabit, quo ipse voluerit? Si non potest voluntates inclinare, nisi prius illæ volitutæ sint. Eodem etiam modo accipimus locum de præd. SS. c. 16. ubi dicit: Ideo aliquem credere, quia vocatur secundum propositum, non verò vocari, quia credit. Accipimus item locum eodem sensu ex lib. de prædest. SS. c. 10. quando Deus promisit fidem semini Abrahæ, non de nostræ voluntatis potestate promisisse, quasi deberet præcedere fides naturalis, sed de sua prædestinationis potestate. Ad quod etiam respexit l. de corrept. & gratia c. 8. Quod scilicet voluntas humana non libertate confequatur gratiam, sed gratia libertatem. Et lib. i. contra duas epist. Pelagii c. 19. dum ait: *Facere gratiam ut ex voluntibus volentes fiant, nec præsupponere volitionem (supple naturalem) vel antecedentem ipsam collationem gratia.* Ex quo etiam principio explicari debet Auct. Arauficani Concilii, quod anathematizat eos, qui docent, voluntatem nostram exspectari, ut a peccato purgetur.*

3. PRINCIPIUM est, quod Deus auxiliis suis elevet potentiam, immisis illuminationibus, & affectionibus primis, nos exciter, & determinet, ut ex varietate objectorum, hoc potius occurrat, quod postea liberè prosequamur; & ita sensit Aug. de gratia & lib. arbitrio c. 21. afferens etiam motum voluntatis Deo deberi.

4. PRINCIPIUM est, quod saxe loca in quibus agit Aug. de agentibus necessariis accipiunt Thomistæ de agentibus liberis; & ita accipiunt illum locum l.6. de gen. ad lit. c.15. Dei voluntas, inquit, rerum necessitas est, ubi loquitur de effectibus necessariis: Tractat enim, cur Adamus in virili ætate fuerit creatus; & de morte Ezechiae, quæ omnia sunt necessaria.

5. PRINCIPUM est, quod etiam per nos rationem principalis habeat in effectu gratioſo ipſa

gratia, sed ista principalitas non stat in prædeterminatione, sed stat in primis in hoc, quod determinatio conditionatus, siue absolutus pro parte, & agenti & simul elevante potentiam, recurrunt etiam pro statu absoluto potest ad selectionem dictam. Ita debet accipi locus ex c. 3, de gestis Pelagii. Unde ex dato principio in supernaturalibus agimus potius quam agimus. Tum quia natura de se non est principium sufficiens supernaturalium, ergo non agit nisi acta sua adiuta. Tum quia effectus sequitur supernaturalis, ergo sequitur vires aliunde acceptas, & similia. Quo etiam modo accipi debet Concil. Senense celebratum contra Lutherum 1528. ubi etiam principatus tribuitur gratia ad quod alludit locus ille Ench. cap. 32, non alii volentes, neque currentis, sed Dei miseren-
tis, ut totum Deo detur, qui hominis voluntatis bonam, & præparat adjuvandam & adju-
tar præparat.

RESTAT præter loca superiùs allata explicare duas auctoritates Aug. primam ex lib. de Cor. & Grat. c. 10. & 12. ubi tribuit nonnisi Angelis & primo homini perseverare, vel non per-
severare fuisse relictum in illorum voluntate, textus sic habet: *Vi ergo &c. perseverare vel non
perseverare in ejus relinqueretur arbitrio, tales vi-
ni habeat ejus voluntas, &c. &c. Vi ei perseve-
randi committetur arbitrio, &c.* Nunc vero
cum majoribus donis adjuvandare manxit infirmi-
tate, et non solum dat adjutorium, quale primo
homini dedit, sine quo non possint perseverare si ve-
lent, sed in eis etiam operatur, & velle &c. tantum
cum spiritu S. accedit voluntas sua, ut in Dei
auctoritate, &c. manerent, si vellent, &c. sub ventum
magis est infirmitati voluntatis humanae, ut divina
pax indeclinabiliter & insuperabiliter ageretur.
Irgo apparet positâ gratia efficaci non esse in
nostra potestate, si velimus.

RESPONDENT Perez de Prov. disp. ult. n. 98. Gratiam quidem, quâ Deus operatur, ut ex no-
lentibus, vel damur volentes, neque homini in
Paradiso, neque Angelis fuisse necessariam;
qua primus homo, & Angelii non erant nolentes
ante peccatum; consequenter non indiguerunt
gratia, ut ex nolentibus redderentur volen-
tes, indigemus nos vel post originale, vel post
actualē. Rursus, commissum illis fuit perseve-
randi, vel non perseverandi arbitrium, non
quod ad perseverandum non indiguerint Dei
adjutorio, sed quatenus sola illorum voluntas
parva, inferrebat in Angelis condemnationem,
in Adamo cœctionem, ita ut culpa personalis es-
set illis necessaria, ad non obtinendum perseve-
randi donum; in nobis autem non est culpa
personalis necessaria ad non obtinendum
perseverandi donum: Multi enim infantes si-
ne culpa personali pereunt, & multi adulti ac-
cepta gratia justificantur, nullâ ipsis ulterius

permisâ peccandi potestate moriuntur, conse-
quenter hominibus, pro præsenti statu non est
commisum perseverandi, & non perseverandi
arbitrium, quasi totum in solidum, sit in culpa
personalis. Appellatur autem nostra gratia for-
tior, quia vincit malitiam originalem, aut per-
sonalem præcedentem: Quare autem arbitrio
Adami & Angelorum promiserit Deus perse-
verantiam & non nostris Rationem ibidem redi-
dit Aug. quia nulla ratio exigebat ut tantæ faci-
litati operandi, non committeret Deus arbitri-
um perseverandi, sed attendendo ad nostram
naturam lapsam, pronitatemque peccandi, ali-
ter debuit subveniri, ut perseveraremus.

EXPLICATUR Locus Augustini de Cor.
& Grat. c. 10. & c. 12. In explicatione hujus
loci, addo insuper aliquam. In primis hunc
locum contra doctrinam nostram primi incep-
runt urgere Jansenistæ, quos, mirum est, quod
sequuntur aliqui Doctores. Certè legit S. Au-
gustinum diligenter S. Thomas, non video ta-
men, quod ex hoc loco, eruerit differentiam ef-
ficacis Gratiae, dandæ in natura integra, à Gra-
tia efficaci, quæ datur in natura lapsa.

Deinde tenendum erit, quod Gratia data
Adamo, non fuerit, & secundum fidem, & se-
cundum principia, cuiuscunque scholæ, effi-
cax. Hinc differentia Gratiae datae in natura
integra, & quæ datur, in natura lapsa, non erit
differentia, adferens diversitatem in ipso effica-
ciam modo, sed differentia, quæ est inter Gra-
tiam sufficientem datam Adamo, & Gratiam
efficacem, quæ datur nobis. Unde etiam &
ipse S. Augustinus imibi prope post medium,
appellat illam Gratiam, Gratiam datam primo
Adam. Secundam autem appellat, Gratiam
datam secundo Adam. Verba Augustini pro-
pe post medium, sunt hæc: *Hæc est prima Gratia,
qua data est primo Adam, sed hæc est potentior in se-
cundo Adam.* Et quia hæc apud S. Augustinum,
& alias, nomine secundi Adam, intelligitur ho-
mo obediens Legi Dei, docibilis Dei, ideo nomi-
ne hujus Gratiae, data secundo Adam, venit
Gratia efficax. Idque ostendit etiam prædi-
cata Gratia, data primo Adam, mox adferen-
da, quod sit prædicata Gratia sufficientis. Erit
ergo Gratia data primo Adam, Gratia suffi-
cientis: Gratia autem data secundo Adam erit
Gratia efficax, quam intendit hæc explicare
Augustinus, non autem intendit ostendere di-
versum efficaciam modum futurum fuisse (statu
excepto) in natura integra, à modo efficaciam,
in natura lapsa. *Hæc*

Denique eruitur distinctio Gratiae in natura
lapsa petibilis est statu, quam sic proponit Augu-
stinus. In primis, quia Gratia data Adam, erat
data Adam in bonis constituto, sed in statu in-
nocentia, nobis autem, datur, constitutis in ma-
lis peccati, v. g. Originalis. Verba Augustini
sunt; *Ille in bonis erat - - - Sancti vero in hac
vita*

R. P.
H. MŁOD-
nowski
Tom. I. et Z.
D. VI

vita, ad quos periret liberationis haec gratia, in malis sunt; ex quibus clamant ad Deum: *Liber a nos a malo.* Unde & hanc gratiam, ut vides, appellat Augustinus, gratiam liberationis.

Alia differentia harum gratiarum, idque est statu petibilis est. Quia ad illam habendam natura integra non indigebat redemptore curativo, indiget naturalis. Verba ejusdem sunt: *Ille in illis bonis, Christi morte non egit, iros a reatu & hereditario, & proprio, illius agni, sanguis absolvit.*

Est & alia differentia harum gratiarum, petibilis est statu. Quia gratia naturae integræ, non erat viætrix concupiscentia rebellis spiritui, est in nobis. Verba textus sunt: *Ille non opus habebat eo adjutorio, quod implorant isti, cum dicunt; video aliam legem in membris meis.* - - - *Ille verò nulla talis rixa adversus seipsum tentatus - - - sua secum pace fruebatur.* Unde & gratiam illam Adam, latiorem appellat, sed nostram potentiam, quia viætricem. Hinc dicit: *Non integrum latiore nunc, veruntamen potentiore gratia indigent isti.* Huc usque enumeravit S. Augustinus differentiam gratiae in natura integra, a gratia in natura reparata, petibilem est statu.

Post medium ejusdem capituli, incipit sanctus Augustinus ostendere differentiam inter has gratias, ex eo, quod illa quidem fuerit sufficiens, gratia autem novi Adam, efficax. Unde quidquid nos docemus de gratia sufficiens, totum id agnovit S. Augustinus in gratia data Adamo. Quod autem nos docemus, & inculcamus doceri a nobis, de gratia efficaci, totum id agnoscit S. Augustinus, in gratia, data secundo Adam.

Docuit S. Augustinus. *Istam gratiam, inquit, non habuit primus homo, qua nuncquam vellit esse malus.* Sed sane habuit, in qua si permanere vellit, nuncquam malus esset, & sine qua, etiam cum libero arbitrio bonus esse, non posset. *Sed eam tamen per liberum arbitrium, deserere posset.* Quasi diceret Augustinus quod non habuerit gratiam efficacem, quod nuncquam esset malus, sed tantum sufficiem, cum qua posset, nuncquam esse malus, si vellit. Nihil hinc de differentia efficacium gratiarum. Forte etiam innuit Augustinus, quod non habuerit donum perseverantiae, aut confirmationis in gratia, quo posito, nuncquam quisquam vult esse malus. Itidem docet inibi Augustinus, quod necessaria sic gratia ad salutem, sine qua, cum libero arbitrio, bonus esse homo non potest. Dicimus haec omnia nos in nostris principiis.

Docuit Augustinus: *Tale quippe erat adjutorium, quod defereret si vellit, & in quo permaneret si vellit; non quo fieret ut vellit.* Quasi diceret sufficiens gratia est, cum qua homo potest operari, si vellit, efficax autem cum qua est operarius, & qua facit, ut vellit homo. Nihil hinc de distinctione gratiarum efficacium. Dicimus

nos id totum de distinctione gratiae efficacis, & sufficientis.

Docuit Augustinus. *Prima est enim (supple gratia data Adamo) qua sit ut habeat homo justitiam, si velit. Secunda ergo plus potest, qua etiam sit, ut velit.* En & hic repetit Augustinus, distinctionem gratiae sufficientis, data Adamo, cum qua potest homo operari si velit, a gratia efficaci, cum qua etiam homo est operarius, & qua sit, ut velit. Nihil hinc de distinctione gratiarum efficacium. Quanquam hoc etiam forte innuit Augustinus, quod perseverantia finalis in gratia alligata fuerit consensu gratio-fo Adami; cum tamen perseverantia finalis in gratia apud nos, non sit alligata antecedenter, ulli operi bono. Totum nos id dicimus.

Docet Augustinus. *Hec autem tanto maior est (supple gratia) ut parum sit homini per illam reparare libertatem perditam, parum sit denique, non posse sine illa vel apprehendere bonum, vel permanere in bono, si velit, nisi etiam efficaciter, ut velit.* Per quod explicat S. Augustinus in gratia efficaci, non tantum reperiri operativitatem, quod sine illa, non posset apprehendendi bonum, sed etiam includi operaturitatem, cum illa efficiat, ut velit. Nihil est hinc de distinctione gratiarum efficacium. Dicimus nos id totum.

Docuit Augustinus: *Dederat & adjutorium, sine quo, in ea (supple justitia originali) non posset permanere si vellit, ut autem vellit, in ejus liberore reliquit arbitrio.* Ubi explicat Augustinus necessarium esse auxilium gratiae divinae, ad permanendum in bono, ita tamen, ut hanc gratiam abdicere posset, cum Deus, ipsum velle in ejus libero reliquerit arbitrio. Quanquam innuit etiam hinc Augustinus, de illa ut dixi allegatione, doni perseverantiae, ad operationem gratiosam, quod etiam innunt & sequentia verba: *Posset ergo permanere si vellit.* Nihil autem hinc Augustinus, de distinctione gratiarum efficacium naturae integræ, & lapsæ.

• Docuit Augustinus: *Si autem hoc adjutorium vel Angelo vel homini cum primùm facti sunt, defusisset, quoniam non talis natura facta erat, ut sine adjutorio, posset, manere si vellit, non utique culpâ suâ cecidisset, adjutorium quippe defusisset, sine quo permanere non posset.* *Nunc autem quibus deest tale adjutorium, jam pœna peccati est.* Et hinc iterato inculcat Augustinus necessitatem gratiae ad opera salutis, nam libertum arbitrium, sine divino adjutorio non potest permanere, & si homini gratia sufficiens defusisset, non peccasset consentiendo malo, non enim habuisset gratiam Dei, sine qua, gratiosum opus, perfici non potest. Ad præsentem autem naturæ lapsæ statum attendendo dicit Augustinus, aliquibus in pœnam peccati, sive originalis, (ut contingit in infantibus qui moriuntur, cum non adsit modus illos liberandi ab originali) sive in pœnam peccati etiam personalis (ut cum aliquis in peccato con-

constitutus, cum dormit, maestatur) denegari maxium proximi sufficient; sed etiam hic nihil docet Augustinus de distinctione gratiarum efficacium, in natura integra, & lapsa. De quo enim adjutorio efficaci id dicimus, quod docuit Augustinus, illud esse tantum ac tale dominum, ut cohabitio velimus, & quod vi ejusdem gratia efficacis, non solum possumus quod voluntum, verum etiam volumus, quod possumus, sollempniter Deo gratias, cum quibus nos videt operaturos. Etalem gratiam non habuit Adam. *Quod inquit Augustinus, non fuit in homine prius.* Idque ex eo, quia accepit gratiam tantum sufficientem, vi cuius posset operari si vellet, sed non accepit efficacem, vi cuius esset operaturus. Verba Augustini sunt: *Accepit possumus, si vellit, sed non habuit velle, quod posset, nam si habuisset perseverasset.* En & hic nihil de distinctione gratiarum efficacium inter se.

Denique ostendit Augustinus differentiam naturae integra & lapsæ. Quia alligatum erat donum perseverantiae operationi bona gratio, & quidem uni, & quidem de libero arbitrio aucto descendenti. Jam autem in nobis, nulli libera operationi, etiam gratiosæ & supernaturali, alligatum est donum perseverantiae. Verba Augustini sunt: *Posset enim perseverare, etiam si vellit, quod ut nollet, de libero descendit arbitrio. Quidam ita erat liberum, ut bene posset & male.* Hinc si volueret perseverare Adam volitione ex gratia, potuisset perseverare finaliter, nostra autem antecedenti volitioni, etiam supernaturali, non est alligata perseverantia, quæ est donum & gratia specialis.

Exrecit ad amissim verbis Augustini, & expensis, colligi non potest, quod voluerit differentiam gratiarum efficacium docere in natura lapsa & integra, nisi, ut dixi, petibilem est statu, ad quem statum, etiam hoc spectat, quod bona ejus voluntati gratiosæ, fuerit alligatum donum perseverantiae pro impostorum, quæ aliquid perseverantiae, in natura lapsa, non datur.

Alter locus est difficilis conflatus ex quibusdam auctoritatibus que videntur Deum facere prædeterminantem ad peccata. Talis locus est ex lib. 2. de lib. arb. c. 20. ubi, *Omnis autem deus ex nihilo est, vide quo pertineat, & ad Deum pertinere ne dubites.* Ita recitat hæc verba lib. d. 24. sed ostendit Fulgenſis d. 3. f. 4. contradictionum reperi in Aug. nempe ad Deum non pertinere ne dubites. Citat & alium locum idem exl. 5. contra Julianum c. 3. qui locus non habetur nisi lib. de gratia & lib. arb. c. 20. ubi dicit Aug. *Deum & ad bona & ad mala inclinare.* Sed nequod id faciat prædeterminando, sed ut loquitur S. Thom. in c. 9. ad Rom. Lect. 3. facit ad occasionaliter, in quantum Deus hominem aliquid proponit, vel interius vel exterius, quod quantum est de se est inductivum ad bonum; sed hic per suam malitiam perverſe uti-

tur ad malum. Longè autem difficilior locus est, cuius meminit idem Fulgenſis cit. ubi docet Aug. quod potentia Dei compellamur in peccata, qui locus ut sonat, nec per Thomistas, nec per nos accipi potest. Sed illo loco, solum vult Aug. Deum per suam potentiam peccata peccatis punire subtrahereque abundantiora auxilia, ex quo sumpserat Julianus fundamentum laudandi peccatum. Quod autem debita sit hæc explicatio colligitur ex Aug. lib. 1. ad Simpl. q. 2. Locus habetur q. 3. de Reprobatione, & Tract. 53. in Joan. *Fece rūnt peccatum, quod eos non compulit facere, cui peccatum non placet sed facturos esse præscivit.* Vide Suar. lib. 2. de Auxil. cap. 3. n. 9.

Autoritas S. Scripturæ.

PLures adferuntur, principaliores perstrin- gentur.

Nazarius q. 22. a. 4. adducit locum ex Luc. 22. ubi Christus D. dicit: *Filiū hominis sicut definitum est, vadere.* Et Actorum 4. de judicibus Christi dicitur: *Convenerunt &c. facere, quæ manus tua & consilium tuum decreverunt fieri, & tamen certum est, passionem, Christum D. liberè tolerasse: adducitque loca in quibus prædestinare, prædefinire, prædeterminare, pro eodem sumuntur.*

RESPONDE TUR. Conc. quod possint sumi pro eodem prædestinatio &c. sunt enim hæc ut numeri, modo omnia hæc ponantur cum debita explicatione, quæ salvet libertatem &c. Prædefinita fuit mors Christi D. sed, ut alibi explicatur, ex suppositione prævissi consensu ad moriendum; vel si velis retinere explicationem Lugonis: Liberum Christum D. fuisse dices, quia poterat dispensationem p̄stere, ne moreretur, & non erat prædeterminatus, ne peteret, in præsenti autem nihil simile dici potest.

Joannes à S. Thom. utitur inter alia hoc loco Matth. 26. *An putas, quia non possum rogare Patrem meum, & exhibebit mihi modo plus quam duodecim legiones Angelorum.* Ubi non dicit Christus D. quod Pater decerneret aut exhiberet, sed exhibebit, si rogavero. Et certè si nondum erat volita Patre illa exhibitio Angelorum, quo modo affirmare Christus potuit; Exhibebit?

RESPONDE TUR. Nos admittere, quod Deus de suis actibus salvâ sua libertate possit decernere, cùm ipsum decretum sit formale exercitium libertatis; hæc autem de tali decreto est res; sed negamus hoc decretum formari de actibus liberis, determinando ad unum, ponique potest hoc decretum absolutum ex parte actus, & conditionatum ex parte objecti, volo dare, si Christus petierit exhibitionem Angelorum: Non erit autem otiosum illud decretum, quia connexum cum aliquo de facto ponendo, nempe cum volitione exhibendi Angelos ad quam exhibe-

R. P.
H. MŁOD
TOWSKI
Tom. I. et Z.
D. VI

exhibitionem paratus erat de se Pater. Dicit etiam possit quod illud exhibebit non grammaticaliter, sed sensu sit conditionatum, ratione antecedentium conditionum. Quæ autem adferunt de percussione Syriæ, alibi soluta sunt.

3. Locus est, quia Deus de facto promittit aliqua, quæ pendent à libertate nostra, ut fidem nationum, & tamen promissio, est expressiva voluntatis internæ pacientis, & promittentis.

RESPONDE TUR. Circa actus bonos presupponi prædefinitiones, unde etiam & promitti illa bona facta possunt; circa actus malos sufficit præscientia & decretum non impediendi. Ad alias auctoritates explicandas.

NOTA. Quod plura loca explicari possint per hoc, quod scilicet indigamus efficaci Dei gratia, selectione auxili, sed nego nos indigere prædeterminatione. Rursus, in pluribus locis hoc solum vult Script. quod sine gratia nihil possumus operari, sicut homo non potest vivere sine corde carneo, vel cum corde lapideo; sed non sequitur illam gratiam, debere esse prædeterminantem.

Quando autem in ordine ad conversionem dicimus esse lutum in manu figuli, hoc non est accipiendum simpliciter, alias in opere justificationis haberemus nos non nisi passivè, sicut lutum; quod est contra Trident. sed in hoc verificatur quod sicut in luto, non est principium effectivum formæ, sic nec in viribus nostris naturalibus, est principium sufficiens operandi sicut oportet ad salutem, sicut lutum non sseligit sibi formam, sic nec nos auxilia gratiæ.

Punctum Difficul-

tatis 2.

Argumenta à Ratione.

OBJICIT 1. Joan. à S. Thom. habito fundamento in Trid. Sess. 6. c. 5. Exordium justificationis debet sumi à gratia præveniente, & quidem efficaci, ut nos consentimus; sed noster consensus ut liber, & ut à nobis etiam, conductus ad justificationem; quia sine consensus nostro non justificamur; Ergo non à sola gratia, est exordium justificationis, & cum illud exordium non possit sumi à gratia indifferentiæ, quia quod est indifferentiæ, nihil determinat exordiū potest; Ergo exordium illud ante consensus, est efficax, consequenter prædeterminationi.

RESPONDE TUR. Per nos exordium justificationis, esse à principio, quod tam consensus absoluti, quam conditionati, est causa. Porro, gratia est exordium justificationis in quantum dicit rationem virium, operativitatis, auxili &c. quod non confert sibi creatura, sed accipit à Deo; consensus autem noster non conductus ad justificationem, quasi tribuens vires agendi, à quibus viribus defumitur initium justificationis; sed conductus ad justificationem ut connotatum illius auxili; jam autem Trid. hoc solo sensu

docuit exordium justificationis non esse ex nobis, quia scilicet vires agendi supernaturales, à quibus incipit motus, non tribuimus nobis; sed non docuit, quod illud principium non dicat connotationem consensus conditionati gratiosi, præcedentis absolutum statum. Consequenter tamen dici potest, exordium justificationis in genere efficientis sumi à gratia, in genere autem causæ formalis ab ipso actu ex gratia elicito: neque enim in negotio salutis nostræ mèrè nos passive habemus. Illam autem gratiam non admittimus esse indifferentem in entitate; si enim à parte rei existit, determinatè existit; nec admittimus indifferentem etiam per exclusionem determinationis ad agendum, petibilis ex suppositione consequenti; sed admittimus indifferentem, per exclusionem determinationis præcedentis, quæ posita, non possumus non operari. Illa propositio: Gratia præveniens si non sit efficax, non potest dare exordium in justificatione, falsa est, cum etiam gratia sufficiens posuit illam exordiū, licet non sit exorsura. Fortè etiam imaginatur arguens, nos non admittere efficaciam in actu primo ante statum absolutum, quod falso est; quidquid sit in quo illa stet: Concedimus item prævenientem gratiam, non quidem antecedentiam prædeterminationi, sed completivam in ratione virium, elevativam potentiae &c. quidquid sit, quomodo distinguitur à gratia adjuvante. Hic autem diligenter annotandum est; nec gratiam quæ efficax est, nec prædeterminationem, nec specialem Dei favorem esse omnino necessaria, ad hoc, ut possumus consentire, quia posita gratia sufficiens omnia hæc possunt non haberi; & tamen cum illa possumus operari bene. Unde ulterius dicitur; Justificationis initium non est à gratia sufficienti, quæ sufficiens est, quia hæc gratia importat, quod non sit operatura, in initio autem salutis est operatio: Nec proficiscitur à gratia efficaci, quæ efficax est; sed proficiscitur à gratia efficaci materialiter, seu efficienti.

INSTARI potest 1. Proficiscitur consensus absolutus à gratia in actu primo operatura; Ergo & consensus conditionatus.

RESPONDE TUR. Quia habetur aliquid antecedens consensus absolutum, à quo potest desumiri iste actus primus; statum autem conditionatum, nihil antecedit, nisi possibilitas, quæ & quæ se habet ad utramque partem, adeoque non confert determinatè infallibilitatem.

INSTARI potest 2. Effectus absolutus ab iisdem principiis pendere debet, à quibus & conditionatus.

RESPONDE TUR ab iisdem principiis in ratione virium, causæ, operativi, pendet effectus absolutus & conditionatus; sed non ab iisdem ratione formalitatum petibilium à statu, & non ab iisdem sub ratione operatura causæ, & quia formalitas causæ prout operatura efficacis, pro-ut in-